

NL

NL

NL

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 27.4.2010
SEC(2010) 488 definitief

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

van 27.4.2010

betreffende de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie

Deel I van de geïntegreerde richtsnoeren van Europa 2020

{COM(2010) 193 definitief}

TOELICHTING

Op 26 maart 2010 hechtte de Europese Raad zijn goedkeuring aan het voorstel van de Europese Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie. Deze Europa 2020-strategie¹ moet voor betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en zich toespitsen op de gebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig hebben. De Europese Raad besloot hiertoe centrale EU-streefcijfers vast te stellen. Deze gedeelde doelstellingen dienen als uitgangspunt voor het beleid van de lidstaten en de Unie. In het licht van deze streefcijfers [bepalen] de lidstaten hun nationale streefcijfers. De Commissie zal zich van haar kant op EU-niveau inspannen om de strategie ten uitvoer te leggen, met name door middel van de zeven 'kerninitiatieven' die zij heeft aangekondigd in de mededeling over Europa 2020.

Volgens het Verdrag betreffende de werking van de EU dienen de lidstaten hun economisch beleid en de bevordering van de werkgelegenheid te beschouwen als aangelegenheden van gemeenschappelijk belang en deze in het kader van de Raad te coördineren. In twee afzonderlijke artikelen stelt het Verdrag dat de Raad globale richtsnoeren voor het economisch beleid (artikel 121) en de werkgelegenheid (artikel 148) moet opstellen. Hierbij wordt aangetekend dat de richtsnoeren voor werkgelegenheid verenigbaar moeten zijn met de globale richtsnoeren. Gelet op deze rechtsgrondslag worden de richtsnoeren voor werkgelegenheid en economisch beleid gepresenteerd als twee afzonderlijke – maar wezenlijk samenhangende – rechtsinstrumenten:

- een aanbeveling van de Raad betreffende de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie – Deel I van de geïntegreerde richtsnoeren van Europa 2020;
- een besluit van de Raad betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten – Deel II van de geïntegreerde richtsnoeren van Europa 2020.

Deze rechtsinstrumenten omvatten samen de geïntegreerde richtsnoeren voor de tenuitvoerlegging van de Europa 2020-strategie.

De geïntegreerde richtsnoeren van Europa 2020 vormen het kader voor de Europa 2020-strategie en de hervormingen op lidstaatniveau. Om te zorgen voor samenhang en duidelijkheid is gekozen voor een beperkt aantal richtsnoeren, die de conclusies van de Europese Raad weerspiegelen. De richtsnoeren zijn geïntegreerd om te waarborgen dat de nationale en EU-beleidsplannen leiden tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europa 2020-strategie. Door de richtsnoeren gelijktijdig te volgen, kunnen de lidstaten – met name binnen de eurozone – profiteren van de positieve spill-overeffecten van gecoördineerde structurele hervormingen.

Op grond van de richtsnoeren stellen de lidstaten nationale hervormingsprogramma's op, waarin zij beschrijven welke maatregelen zij in het kader van de nieuwe strategie zullen nemen. De inspanningen zullen vooral gericht zijn op het halen van de nationale streefcijfers en op maatregelen om de knelpunten te verhelpen die duurzame groei op nationaal niveau belemmeren. Voortbouwend op het toezicht van de Commissie en het in de Raad verrichte werk, zal de Europese Raad jaarlijks de algehele voortgang beoordelen die op het niveau van

---

¹ COM(2010) 2020 van 3.3.2010.

de EU en dat van de lidstaten geboekt is bij de tenuitvoerlegging van de strategie. De macro-economische en structurele ontwikkelingen, de concurrentiepositie en de algehele financiële stabiliteit zullen tegelijkertijd worden onderzocht.

De geïntegreerde richtsnoeren van Europa 2020:

Richtsnoer 1: De kwaliteit en houdbaarheid van de overheidsfinanciën waarborgen

Richtsnoer 2: Macro-economische onevenwichtigheden verhelpen

Richtsnoer 3: Onevenwichtigheden in de eurozone beperken

Richtsnoer 4: De steun voor O&O en innovatie optimaliseren, de kennisdriehoek intensiveren en het potentieel van de digitale economie benutten

Richtsnoer 5: Zuiniger omgaan met hulpbronnen en de uitstoot van broeikasgassen beperken

Richtsnoer 6: Het ondernemings- en consumentenklimaat verbeteren en de industriële basis moderniseren

Richtsnoer 7: De arbeidsmarktparticipatie opvoeren en de structurele werkloosheid terugdringen

Richtsnoer 8: Een geschoolde beroepsbevolking ontwikkelen die in de behoeften van de arbeidsmarkt voorziet, arbeidsvoorwaarden verbeteren en een leven lang leren bevorderen

Richtsnoer 9: De prestaties van de onderwijs- en opleidingsstelsels op alle niveaus verbeteren en deelname aan tertiair onderwijs vergroten

Richtsnoer 10: Sociale integratie bevorderen en armoede bestrijden

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

van 27.4.2010

betreffende de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie

Deel I van de geïntegreerde richtsnoeren van Europa 2020

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name op artikel 121, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Commissie,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Volgens het Verdrag dienen de lidstaten hun economisch beleid te beschouwen als een aangelegenheid van gemeenschappelijk belang en dit beleid in het kader van de Raad te coördineren. In overeenstemming met de Verdragsbepalingen heeft de Europese Unie coördinatie-instrumenten ontwikkeld en ingevoerd voor het begrotingsbeleid (het stabiliteits- en groepact) en het macrostructurele beleid.
- (2) Volgens het Verdrag dient de Raad werkgelegenheidsrichtsnoeren en globale richtsnoeren voor het economisch beleid vast te stellen teneinde het beleid van de lidstaten aan te sturen.
- (3) De Lissabonstrategie, die in 2000 is gestart, berustte op het inzicht dat de EU haar productiviteit en concurrentievermogen moest opvoeren en daarbij haar sociale cohesie moest versterken, gezien de wereldwijde concurrentie, de technologische veranderingen en de vergrijzing. De Lissabonstrategie is opnieuw gestart in 2005, na een tussentijdse evaluatie die leidde tot een sterker accent op groei en op en meer en betere banen.
- (4) De Lissabonstrategie voor groei en werkgelegenheid heeft bijgedragen tot een consensus over de algemene richting waarin het economisch en werkgelegenheidsbeleid van de EU zich moet ontwikkelen. In het kader van de strategie heeft de Raad in 2005 zowel globale richtsnoeren voor het economisch beleid als werkgelegenheidsrichtsnoeren vastgesteld², en deze in 2008 aangepast³. Deze 24

---

² COM(2005) 141.

³ COM(2007) 803.

richtsnoeren lagen ten grondslag aan de nationale hervormingsprogramma's en omvatten de belangrijkste prioriteiten voor de macro-economische, micro-economische en arbeidsmarkthervormingen voor de EU als geheel. De ervaring wijst echter uit dat de prioriteiten in de richtsnoeren niet duidelijk genoeg waren en dat de dwarsverbanden hechter hadden kunnen zijn. Dit beperkte de impact van de richtsnoeren op de nationale beleidsvorming.

- (5) Door de in 2008 begonnen financiële en economische crisis zijn de werkgelegenheid en het productiepotentieel sterk gedaald en zijn de overheidsfinanciën enorm verslechterd. Mede door het Europees economisch herstelplan⁴ hebben de lidstaten echter het hoofd kunnen bieden aan de crisis – dankzij onder meer een gecoördineerde begrotingsstimulans, met de euro als anker voor macro-economische stabiliteit. De crisis heeft dan ook duidelijk gemaakt dat krachtiger en doelmatiger coördinatie van het economisch beleid van de EU goede resultaten oplevert. De crisis heeft ook laten zien dat de economieën van de lidstaten onderling nauw vervlochten zijn.
- (6) De Commissie heeft voorgesteld om voor de komende tien jaar een nieuwe strategie vast te stellen. Deze Europa 2020-strategie⁵ moet de Unie in staat stellen sterker uit de crisis tevoorschijn te komen en haar economie af te stemmen op slimme, duurzame en inclusieve groei. Uitgangspunt voor het beleid van de lidstaten en van de Unie zijn de gedeelde doelstellingen, die in de vorm van vijf centrale streefcijfers zijn vervat in de desbetreffende richtsnoeren. De lidstaten dienen alles in het werk te stellen om de nationale streefcijfers te halen en belemmeringen voor groei weg te nemen.
- (7) Als onderdeel van bredere "exitstrategieën" voor de economische crisis dienen de lidstaten ambitieuze hervormingsprogramma's uit te voeren, om voor macro-economische stabiliteit te zorgen, de overheidsfinanciën op lange termijn op orde te kunnen houden, het concurrentievermogen op te voeren en macro-economische onevenwichtigheden te verkleinen. Wanneer het herstel bestendig blijkt, dienen de tijdelijke crisismaatregelen op gecoördineerde wijze te worden ingetrokken. De afbouw van de begrotingsstimulans moet in het kader van het groei- en stabiliteitspact worden doorgevoerd en gecoördineerd.
- (8) Binnen de Europa 2020-strategie dienen de lidstaten hervormingen ten uitvoer te leggen die gericht zijn op "slimme groei", ofwel groei aangedreven door kennis en innovatie. Teneinde innovatie en kennisoverdracht in de hele EU te stimuleren, dienen deze hervormingen de kwaliteit van het onderwijs te verhogen, iedereen toegang tot scholing te bieden, en de onderzoeks- en bedrijfsresultaten te verbeteren. Zij dienen het ondernemerschap te bevorderen en creatieve ideeën te helpen omzetten in innovatieve producten, diensten en processen die groei, kwaliteitsbanen en zowel territoriale, economische als sociale cohesie opleveren en die Europese en mondiale maatschappelijke problemen doeltreffender oplossen. Hierbij komt het erop aan optimaal gebruik te maken van informatie- en communicatietechnologie.
- (9) Ook dienen de hervormingsprogramma's van de lidstaten op "duurzame groei" gericht te zijn. Voor duurzame groei dient economische groei te worden losgekoppeld van het gebruik van hulpbronnen, dient een duurzame, competitieve economie te worden

---

⁴ COM(2009) 615 van 19.11.2009.

⁵ COM(2010) 2020 van 3.3.2010.

opgebouwd waarin efficiënter met hulpbronnen wordt omgegaan, dienen kosten en baten billijk te worden verdeeld, en dient in de race om de ontwikkeling van nieuwe processen en (onder meer groene) technologieën te worden gebruikgemaakt van de leidende positie van Europa. De lidstaten dienen de nodige hervormingen ten uitvoer te leggen om de uitstoot van broeikasgassen te beperken en hulpbronnen efficiënt te gebruiken. Ook dienen zij het ondernemingsklimaat te bevorderen, groene werkgelegenheid te stimuleren en hun industriële basis te moderniseren.

- (10) Ten slotte dienen de lidstaten met hun hervormingsprogramma's ook "inclusieve groei" na te streven. Inclusieve groei veronderstelt een hechte samenleving waarin mensen de kans krijgen om zich voor te bereiden op en om te gaan met verandering, zodat zij actief kunnen deelnemen aan het sociale en economische leven. De hervormingen van de lidstaten dienen dan ook te waarborgen dat iedereen zijn leven lang kansen en mogelijkheden krijgt, zodat armoede en sociale uitsluiting worden tegengegaan, door drempels voor arbeidsparticipatie weg te nemen voor met name vrouwen, oudere werknemers, jongeren, gehandicapten en legale migranten. Ook moeten zij verzekeren dat economische groei alle burgers en alle regio's ten goede komt. De hervormingsprogramma's van de lidstaten dienen er dan ook bovenal voor te zorgen dat de arbeidsmarkten doeltreffend functioneren, door te investeren in arbeidsmobiliteit, in de ontwikkeling van de juiste vaardigheden en in betere arbeidsvoorwaarden, en door segmentering, structurele werkloosheid en inactiviteit terug te dringen; tegelijkertijd zijn passende en houdbare sociale zekerheid en actieve integratie geboden voor de bestrijding van armoede.
- (11) De EU en de lidstaten kunnen met hun structurele hervormingen daadwerkelijk groei en werkgelegenheid creëren door het mondiale concurrentievermogen van de EU te versterken, de Europese export nieuwe mogelijkheden te verschaffen en concurrerende toegang te bieden tot de belangrijkste importgoederen. Bij de hervormingen dient dan ook rekening te worden gehouden met de gevolgen voor het concurrentievermogen, teneinde de Europese groei via open en eerlijke wereldmarkten te bevorderen.
- (12) De Europa 2020-strategie moet worden gebaseerd op een aantal geïntegreerde beleidslijnen, die de lidstaten onverkort en gelijktijdig ten uitvoer dienen te leggen, om de positieve spill-overeffecten van gecoördineerde structurele hervormingen te bereiken.
- (13) Hoewel deze richtsnoeren gericht zijn tot de lidstaten, dient de Europa 2020-strategie ten uitvoer te worden gelegd in partnerschap met alle nationale, regionale en lokale autoriteiten, in nauwe samenwerking met de parlementen, de sociale partners en de vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, die moeten worden betrokken bij het uitwerken en uitvoeren van de nationale hervormingsprogramma's en bij de algemene berichtgeving over de strategie.
- (14) In de Europa 2020-strategie hebben de 24 eerdere richtsnoeren plaatsgemaakt voor een kleiner aantal richtsnoeren, die werkgelegenheid en brede economische beleidskwesties op coherente wijze benaderen. De richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en van de Unie, opgenomen als bijlage bij deze aanbeveling, hangen wezenlijk samen met de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid in de bijlage bij Besluit [...] van de Raad van [...]. Samen vormen zij de geïntegreerde richtsnoeren van Europa 2020.

- (15) Deze nieuwe geïntegreerde richtsnoeren weerspiegelen de conclusies van de Europese Raad. Aan de hand van deze richtsnoeren kunnen de lidstaten op samenhangende wijze en in overeenstemming met het groei- en stabiliteitspact hun nationale hervormingsprogramma's opstellen en hervormingen doorvoeren. De richtsnoeren vormen de basis voor landenspecifieke aanbevelingen die de Raad tot de lidstaten kan richten, of, in het geval van de globale richtsnoeren voor het economisch beleid, voor beleidswaarschuwingen die de Commissie kan geven ingeval de respectieve landenspecifieke aanbevelingen onvoldoende gevolg krijgen.
- (16) Deze richtsnoeren dienen tot 2014 grotendeels stabiel te blijven, zodat alle aandacht kan uitgaan naar de uitvoering,

BEVEELT AAN:

- (1) De lidstaten en, indien nodig, de EU dienen bij hun economisch beleid rekening te houden met de in de bijlage opgenomen richtsnoeren, die deel uitmaken van de geïntegreerde richtsnoeren van Europa 2020.
- (2) De lidstaten dienen nationale hervormingsprogramma's op te stellen die in overeenstemming zijn met de geïntegreerde richtsnoeren van Europa 2020.

Gedaan te Brussel, op 27.4.2010

*Voor de Raad
De voorzitter*

Bijlage:

Globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en van de Unie

Richtsnoer 1: De kwaliteit en houdbaarheid van de overheidsfinanciën waarborgen

De lidstaten dienen uitvoering te geven aan de in het groei- en stabiliteitspact opgenomen strategieën voor begrotingsconsolidatie, en met name aan de aanbevelingen die tot hen zijn gericht in het kader van de procedure bij buitensporige tekorten, en/of in memoranda van overeenstemming, in het geval van betalingsbalanssteun. De lidstaten dienen met name tot een structurele consolidering te komen die aanzienlijk verder gaat dan de benchmark van 0,5 % van het bruto binnenlands product (bbp) per jaar, totdat de begrotingsdoelstellingen voor de middellange termijn zijn verwezenlijkt. Mits de prognoses van de Commissie blijven uitwijzen dat het herstel toeneemt en duurzaam blijkt, dient uiterlijk in 2011 aan begrotingsconsolidatie te worden begonnen (en eerder in bepaalde lidstaten, als de economische situatie hier rijp voor is).

De lidstaten dienen bij het vaststellen en uitvoeren van strategieën voor begrotingsconsolidatie bij voorkeur te kiezen voor belastingen die niet nadelig zijn voor groei en werkgelegenheid en prioriteit te geven aan uitgavencategorieën die groei bevorderen, zoals onderwijs, vaardigheden en inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, onderzoek en ontwikkeling (O&O), investering in netwerken, zoals snel internet, energienetwerken en vervoersverbindingen. Als belastingverhogingen nodig blijken, dienen deze zoveel mogelijk vergezeld te gaan van maatregelen die het belastingstelsel "groeiervriendelijker" maken door de belastingdruk van arbeid te verschuiven naar andere belastinggrondslagen, zoals activiteiten die het milieu schaden. De belasting- en uitkeringsstelsels dienen ervoor te zorgen dat werken loont.

Bovendien dienen de lidstaten hun nationale begrotingskaders te verstevigen, de kwaliteit van de overheidsuitgaven te verbeteren en de overheidsfinanciën houdbaarder te maken door een driesporenstrategie, bestaande uit een vlotte schuldafbouw, hervorming van de leeftijdsgelateerde overheidsuitgaven (zoals die voor de gezondheidszorg) en een verhoging van de daadwerkelijke pensioenleeftijd. Gewaarborgd dient te worden dat de leeftijdsgelateerde overheidsmaatregelen financieel haalbaar, sociaal adequaat en toegankelijk zijn.

Richtsnoer 2: Macro-economische onevenwichtigheden verhelpen

De lidstaten dienen te voorkomen dat de ontwikkelingen op het gebied van met name lopende rekeningen, activamarkten en de vermogenspositie van huishoudens en het bedrijfsleven tot onhoudbare macro-economische onevenwichtigheden leiden. Lidstaten waarvan de lopende rekening door een aanhoudend gebrek aan concurrentievermogen of door het financieel-economisch en fiscaal beleid grote onevenwichtigheden vertoont, dienen de onderliggende oorzaken aan te pakken en werk te maken van het begrotingsbeleid, de loonontwikkeling, structurele hervormingen op het gebied van de financiële en productmarkten, de arbeidsmarkt (overeenkomstig de werkgelegenheidsrichtsnoeren), en elk ander relevant beleidsterrein. In dit kader dienen de lidstaten de juiste randvoorwaarden voor loononderhandelingen te bevorderen, alsmede een ontwikkeling van de arbeidskosten die in overeenstemming is met prijsstabiliteit, productiviteitstrends en de vereiste beperking van externe onevenwichtigheden. De loonontwikkelingen dienen recht te doen aan verschillen in vaardigheden en aan de situatie op de plaatselijke arbeidsmarkt, en te weerspiegelen dat de economische prestaties binnen een land per regio sterk kunnen verschillen.

Richtsnoer 3: Onevenwichtigheden in de eurozone beperken

De lidstaten in de eurozone dienen grote en aanhoudende verschillen op de lopende rekeningen en andere macro-economische onevenwichtigheden als een aangelegenheid van gemeenschappelijk belang te beschouwen en actie te ondernemen om deze onevenwichtigheden zo nodig te beperken. De lidstaten in de eurozone die door een gebrek aan concurrentievermogen met grote en hardnekkige tekorten op hun lopende rekeningen kampen, dienen deze de komende jaren structureel fors te verminderen. De betrokken lidstaten dienen ook een vermindering van de arbeidskosten per eenheid product na te streven. Lidstaten in de eurozone met grote overschotten op hun lopende rekening dienen maatregelen te treffen om structurele belemmeringen voor de particuliere binnenlandse vraag weg te nemen. Daarnaast dienen de lidstaten in de eurozone ook alle andere macro-economische onevenwichtigheden aan te pakken, zoals buitensporig hoge particuliere schulden en inflatieverschillen. De eurogroep dient de macro-economische onevenwichtigheden daarom geregeld te controleren en zo nodig corrigerende maatregelen voor te stellen.

Richtsnoer 4: De steun voor O&O en innovatie optimaliseren, de kennisdriehoek intensiveren en het potentieel van de digitale economie benutten

De lidstaten dienen hun nationale (en regionale) stelsels voor O&O en innovatie te hervormen om ervoor te zorgen dat de publieke middelen adequaat en doeltreffend worden geïnvesteerd en worden gebruikt om de groei te bevorderen en het hoofd te bieden aan grote maatschappelijke uitdagingen (zoals energie, efficiënt gebruik van hulpbronnen, klimaatverandering, sociale cohesie, vergrijzing, volksgezondheid en veiligheid). De hervormingen dienen expertise en intelligente specialisatie te stimuleren, wetenschappelijke integriteit te bevorderen, interne en internationale samenwerking aan te moedigen tussen universiteiten, onderzoekscentra en partijen uit de publieke, private en derde sector, en te zorgen voor de ontwikkeling van infrastructuren en netwerken voor kennisverspreiding. Het bestuur van onderzoekscentra dient te worden verbeterd om de nationale onderzoeksstelsels doeltreffender te maken. Dit vereist modernisering van het universitaire onderzoek, de ontwikkeling van een infrastructuur van wereldklasse, en de bevordering van de carrièremogelijkheden en de mobiliteit van onderzoekers. Nationale regelingen inzake financiering en voor het plaatsen van opdrachten dienen te worden aangepast en versimpeld om grensoverschrijdende samenwerking, kennisoverdracht en selectie op grond van verdiensten te vereenvoudigen.

De lidstaten dienen hun beleid inzake O&O en innovatie in een EU-kader te brengen, zodat de publieke en particuliere middelen beter kunnen worden samengebracht op gebieden waarop de EU een meerwaarde biedt, om synergie met EU-middelen te benutten door gebruik te maken van schaalvoordelen en versnippering te voorkomen.

De lidstaten dienen innovatie op alle relevante beleidsterreinen te integreren en innovatie in ruime zin te bevorderen (met inbegrip van niet-technologische innovatie). Ter bevordering van particuliere investeringen in onderzoek en innovatie dienen de lidstaten de randvoorwaarden te verbeteren (met name wat betreft het ondernemingsklimaat en concurrerende en open markten), begrotingsprikkels en andere financiële instrumenten te combineren met maatregelen die de toegang tot particuliere financieringsbronnen vergemakkelijken (waaronder risicokapitaal), de vraag te doen stijgen, vooral op het gebied van eco-innovatie (met name door overheidsopdrachten en interoperabele normen), innovatievriendelijke markten en regels te bevorderen, en intellectuele-eigendomsrechten efficiënt en doeltreffend te beschermen tegen een betaalbare prijs. Overeenkomstig de

richtsnoeren 8 en 9 dienen de lidstaten de burger in staat te stellen het scala aan vaardigheden te ontwikkelen dat voor innovatie in al haar vormen nodig is, en ervoor te zorgen dat er voldoende natuurwetenschappers, mathematici en ingenieurs worden opgeleid. Het schoolcurriculum dient creativiteit, innovatie en ondernemerschap te stimuleren.

De lidstaten dienen de aanleg en het gebruik van snel internet te bevorderen als een wezenlijk middel voor kennisverwerving en -vermeerdering. De lidstaten dienen te zorgen voor passende randvoorwaarden voor de snelle ontwikkeling van een digitale interne markt met op ruime schaal toegankelijke online-inhoud en -diensten. Publieke middelen, waaronder EU-financieringsinstrumenten als de structuurfondsen en de fondsen voor landbouw en plattelandontwikkeling, moeten worden gebruikt voor gebieden waar de particuliere investeringen onvoldoende zijn. Beleid dient in overeenstemming te zijn met het beginsel van technologische neutraliteit. De lidstaten dienen de aanlegkosten van de netwerken te drukken door openbare werken te coördineren, het gebruik van moderne onlinediensten te bevorderen door onder meer de e-overheid, e-handtekening, e-identiteit en e-betaling verder te ontwikkelen, actieve deelname aan de digitale samenleving te ondersteunen (onder meer door de media- en digitale geletterdheid te verbeteren), en een klimaat van veiligheid en vertrouwen te bevorderen.

De centrale doelstelling van de EU, waarop de lidstaten hun nationale streefcijfers zullen afstemmen, houdt in dat in 2003 3% van het bbp van de EU in O&O wordt geïnvesteerd. Een indicator voor de O&O- en innovatie-intensiteit is in ontwikkeling.

Richt snoer 5: Zuiniger omgaan met hulpbronnen en de uitstoot van broeikasgassen beperken

De lidstaten dienen economische groei los te koppelen van het gebruik van hulpbronnen, door milieuproblemen op te vatten als groeimogelijkheden en zuinig om te gaan met hun natuurlijke hulpbronnen. Zij dienen de nodige structurele hervormingen door te voeren om het hoofd boven water te kunnen houden bij de toenemende beperkingen op het gebied van CO₂-uitstoot en het gebruik van hulpbronnen. Om de uitstoot te verminderen dienen de lidstaten op grote schaal gebruik te maken van marktinstrumenten, zoals belasting, teneinde groene groei en werkgelegenheid te steunen, het gebruik van hernieuwbare energie en schone, klimaatneutrale technologie te stimuleren, en energiebesparing en eco-innovatie te bevorderen. De lidstaten dienen subsidies die schadelijk zijn voor het milieu af te bouwen en ervoor te zorgen dat de kosten en baten billijk worden verdeeld, door alleen uitzonderingen te maken voor mensen met speciale sociale behoeften. De lidstaten dienen gebruik te maken van regelgevende, niet-regelgevende en begrotingsinstrumenten (waaronder normen voor de energiestaat van producten en gebouwen, subsidies, preferentiële leningen en "groene overheidsopdrachten") teneinde kosteneffectievere productie- en consumptiepatronen te stimuleren, recyclage te bevorderen, om te schakelen naar een koolstofarme economie waarin zuiniger wordt omgegaan met hulpbronnen, en met name het transport en de energieproductie koolstofarm te maken, en daarbij de Europese synergie te maximaliseren. De lidstaten dienen een slimme, gemoderniseerde en volledig aaneengesloten vervoers- en energie-infrastructuur te ontwikkelen, overeenkomstig richtsnoer 4 gebruik te maken van informatie- en communicatietechnologie, productiviteitswinst te waarborgen, te zorgen voor gecoördineerde tenuitvoerlegging van infrastructuurprojecten, en de ontwikkeling van open, concurrerende en geïntegreerde netwerkmarkten te ondersteunen. De lidstaten dienen de EU-middelen volledig in te zetten om deze doelstellingen te ondersteunen.

De centrale doelstelling van de EU, waarop de lidstaten hun nationale streefcijfers zullen afstemmen, houdt in dat er in 2020 minstens 20 % minder broeikasgassen worden uitgestoten dan in 1990 (of 30 %, onder gunstige voorwaarden⁶), dat het aandeel hernieuwbare energiebronnen in ons energieverbruik wordt opgevoerd tot 20 %, en dat onze energie-efficiëntie met 20 % wordt verbeterd.

Richtsnoer 6: Het ondernemings- en consumentenklimaat verbeteren en de industriële basis moderniseren

De lidstaten dienen te verzekeren dat de markt goed werkt voor burgers en consumenten. Zij dienen te zorgen voor betrouwbare randvoorwaarden en goed functionerende, open en concurrerende markten voor goederen en diensten, met name door de integratie van de interne markt en de daadwerkelijke uitvoering en toepassing van de internemarkt- en mededingingsregels te bevorderen, en de nodige fysieke infrastructuur te ontwikkelen. De lidstaten dienen het ondernemingsklimaat verder te verbeteren door hun overheidsapparaat te moderniseren, de administratieve lasten te verlichten (bv. door interoperabele diensten voor e-overheid verder te ontwikkelen, fiscale belemmeringen weg te nemen en conform de "Small Business Act" voor Europa en het "think small first"-principe kmo's te ondersteunen), te zorgen voor stabiele en geïntegreerde markten voor financiële diensten, toegang tot financiering te vergemakkelijken, het eenvoudiger te maken om intellectuele-eigendomsrechten te doen gelden, de internationalisering van kmo's te bevorderen en ondernemerschap aan te moedigen. Met inachtneming van de beginselen van marktopenheid, transparantie en effectieve mededinging dienen overheidsopdrachten met name kmo's aan te zetten tot innovatie.

De lidstaten dienen een modernere, gediversifieerde en competitieve industriële basis te ondersteunen, waarin zuinig wordt omgegaan met hulpbronnen en energie; hiertoe dienen zij onder meer de nodige herstructureringen mogelijk te maken, met onverkorte inachtneming van de EU-regels voor mededinging en andere relevante regelgeving. De lidstaten dienen de EU-middelen hiervoor volledig in te zetten. Zij dienen in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven en andere belanghebbende partijen bij te dragen tot de leidende en concurrerende positie van de EU op het gebied van mondiale duurzame ontwikkeling, en wel door maatschappelijk verantwoord ondernemerschap aan te moedigen, knelpunten te signaleren en veranderingen te voorzien en in goede banen te leiden.

---

⁶ In de conclusies van de Europese Raad van 10-11 december 2009 herhaalt de EU, als onderdeel van een wereldwijde, alomvattende overeenkomst voor de periode na 2012, haar voorwaardelijke aanbod om tegen 2020 de reductie op te voeren tot 30% ten opzichte van de niveaus van 1990, mits de andere ontwikkelde landen zich tot vergelijkbare emissiereducties verbinden en de ontwikkelingslanden een bijdrage leveren die in verhouding staat tot hun verantwoordelijkheden en respectieve vermogen.